

MORGONBRIS

TIDNING FÖR DEN SOCIALDEMOKRATISKA KVINNORÖRELSEN.

Utgiven av styrelsen för Sveriges Socialdemokratiska Kvinnoförbund.

Nr 2. Februari.

17:de årg. 1921.

Ä n t l i g e n !

Kvinnornas rösträtt — grundlag.

I nära tjugu långa år ha de svenska kvinnorna fört sin arbetssamma strid för medborgarrätten. Som alla stora frågor, vilka samlat människor i gemensam strävan, har ju även vår rösträttsfråga haft dessa mödosamma hinder, detta sega motstånd att övervinna.

Först hån och förljligande, så oförstående och, det värsta av allt, den kompakta dumheten i argumenten, som tusenfalt fördes ut i debatterna mot kvinnorösträtten.

Men genom ett målmedvetet upplysningsarbete bröts ju så småningom motståndet, man kunde skjuta det tillbaka och till slut, där det gällde avgörandet, finna det koncentrerat hos riksdagens första kammarhöger. När så äntligen vid 1919 års riksdag frågan, enligt löfte från 1918 urtima, skulle lösas, så var även denna första kammare färdig att uppgiva striden.

Den 26 januari detta år blev kvinnornas medborgarrätt grundlag genom den nyvalda riksdagens sanktion av 1919 års beslut.

Nu äro vi vid målet med denna stora fråga, och kunna vända vårt arbete åt andra uppgifter. Men genom vårt medborgarskap ha vi äntligen möjlighet att mera direkt komma in i arbetet för stora sociala frågor, som ligga kvinnornas

intressen nära. Däruti ligger dock ansvaret och förpliktelserna i de nyvunna rättigheterna.

Vi socialdemokratiska kvinnor ha i vår kamp för kvinnorösträtten,

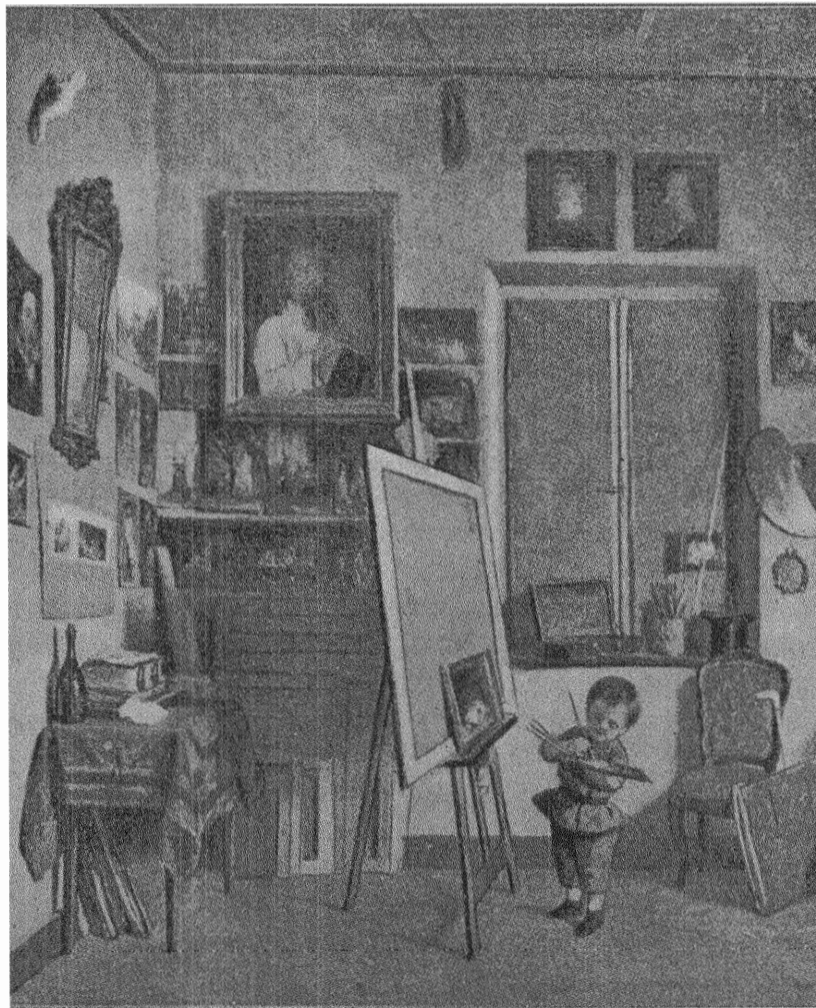
våra egna organisationer. Kvinnornas insatser i det politiska livet bliva naturligtvis, så väl som männens, formade efter partilinerna, men härefter, så väl som förut, komma helt säkert stora frågor att kunna samla kvinnorna i enig samverkan, och någon gång lossa på partibandet.

Det kommer även att ställas stora anspråk på oss kvinnor i utövandet av vår medborgarplikt. Må vi söka, att så långt det är möjligt fylla dessa förväntningar, att genom fortsatt upplysningsarbete vinna den kunskap som vidgar vyerna, väcker det sociala samvetet hos oss själva och därmed ansvaret.

»Det blir då», som J. Sm skrev i Socialdemokraten, »duktiga, ansvarskännande och så småningom också sakkunniga kvinnor som komma att specialisera sig för samhällsreformer och så länge vi icke ha något överskott på verkliga förmågor bland män-

nen är det svårt att förstå varför man med så stor ängslan motser de tillskott i krafter som helt visst om någon tid skall komma från kvinnohåll».

Vi skola föra in i det politiska livet *det bästa* av kvinnans egenart, och den goda och rika erfarenhet vi vunnit som självförsörjande kvinnor, som socialt arbetande kvinnor och som mödrar. R. G—n.

August Jernberg: En gryende talang.

icke endast sett denna som en speciell kvinnofråga, en rättsfråga, utan fastmera som ett eftersträvat medel, att på allvar kunna taga upp striden mot de sociala orättvisor och missförhållanden, som i sina verkningar hårdast drabbar den klass vi tillhöra. Därför har vårt arbete i denna fråga också varit politiskt betonat däruti att det företrädesvis utförts genom

Morgonbris.

Tidning för den socialdemokratiska kvinnorörelsen.

Utgives av styrelsen för Sverges Socialdemokratiska Kvinnoförbund.

Redaktör: Ruth Gustafson, Brännkyrkagatan 27, Stockholm Sö. St.-Tel. Söder 74 94. Rikstel. 249 48.

Expedition: Anna Svensson, Grindsgatan 10, III, Stockholm Sö. St.-Tel. Söder 78 98.

Prenumerationspris: Helt år kr. 3:—, halvt år kr. 1:50; lösnr. 25 öre.

Annonpris: Sista sidan 25 öre, textsidan 40 öre pr mm.

Sverges Soc.-Dem. Kvinnoförbund: Ordf. och korresp. sekreterare: Fru Signe Wessman, Upplandsgatan 85 III, Stockholm. A. T. 244 36.

Albin Weidenhayn död.

Den 29 januari avled i sitt hem i Stockholm banktjänstemannen Albin Weidenhayn i en ålder av nära 50 år.

Med Weidenhayn bortgår en personlighet, som gjort många och goda insatser i såväl den fackliga som politiska organisationens historia. Särskilt för bokbinderiarbetarna har Albin Weidenhayn haft mycket att betyda och de flesta beslut där ha under många år Albin Weidenhayn varit med om att medverka till i nog så avgörande riktning.

För kvinnornas organisationssträvanden var W. alltid förstående och hjälpsam och han var en av de få män i vårt parti, som helt ställde sig på kvinnornas sida vid deras uppträdande för kvinnorörelsen åren 1905—06 och ett par år senare vid kvinnornas opinion mot den nya nattarbetslagen.

Weidenhayn var en enkel, flärdfri man och en trofast arbetare i vingården. Han skall länge minnas med aktning och saknad.

Instruktionskursen.

Programmet till den av förbundsstyrelsen anordnade instruktions- och upplysningskursen är nu i det närmaste klart. Som i cirkulär förut meddelats kommer den att pågå dagarna den 21—26 februari i Stockholm och blir föreläsningstiden mellan kl. 10 f. m.—1 e. m. och kl. 3—5 e. m. Några kvällsmöten kommer troligen även att anordnas.

Programmet kommer att omfatta följande föreläsningar: Socialismen och industriell demokrati, d:r Ernst Wigforss; Punkt VI i partiprogrammet, d:r

Erik Hedén; Kommunernas beslutande-rätt och förvaltning, riksdagsman Bernhard Eriksson; Den svenska socialförsäkringens olika grenar, riksdagsman Bernhard Eriksson; Kommunal barnavård, barnavårdsinspektör Anna Lindhagen; Fattigvården, borgarrådet Viktor Karlsson; Vårt folkundervisningsväsende: 1) Organisation, 2) undervisningen, undervisningsrådet N. O. Bruce; Det frivilliga bildningsarbetet, rektor Oskar Olsson; Studiecirkelarbetets organisation, fru Agnes Söderqvist; Kvinnorna och den internationella skyddslagstiftningen, yrkesinspektris Kerstin Hesselgren; Kommunalskatte-reformen, riksdagsman Per Edvin Sköld; Fackföreningsrörelsen, ombudsman Per Bergman; Det offentliga talandets konst, d:r G. Langenfelt. Dessutom kommer, om tiden och förhållandena i övrigt tillåta, besök att göras vid Stockholms stads yrkesskolor, riksdagen och Liljewalchs konsthall.

Intresset för denna kurs har glädjande nog visat sig mycket stort och många klubbar komma att sända deltagare, ävensom att en del resa på egen bekostnad. Men vi vilja ha många fler kvinnor till densamma. På samma gång som vi tacka för alla sympatiuttalanden som sänts oss från de klubbar, som icke kunna av ekonomiska skäl sända deltagare, så vilja vi än en gång bedja dem taga sig en funderare på om inte någon utväg finnes att skaffa medel därtill.

Som vi tro att även männen nu äro förstående för upplysningsarbetet bland kvinnorna, så skulle vi vilja råda kvinnorna att höra efter om inte deras organisationer skulle vilja ekonomiskt bistå dem. Dessutom finnes arbetarekommunerna och partidistrikten att hänvända sig till. Som vi hava svårt att nå fackföreningarna ute i landet, så hemställa vi till kvinnoklubbarna att upplysa om denna kurs' hållande till alla platsens fackföreningar med kvinnliga medlemmar, så att tillfälle kan givas även dem att få vara med. Rekvirera program från förbundet. (Se adress å sid. 2!)

Våra försök att på något sätt förbilliga vistelsen i Stockholm, såsom maten, under kursen ha ännu icke lyckats, men hoppas vi ännu därpå och meddelas deltagarna därom vid programmets erhållande, som utsändes omkring den 12 februari. Välkomna!

Förbundsstyrelsen.

Folkskolans religionsundervisning.

Från och med innevarande läsårs början tillämpas som bekant en ny undervisningsplan vid våra folkskolor. Förutom allt annat bjöd den på en avsevärd förändring av kristendomsundervisningen. Tiden för denna är inskränkt till två timmar pr vecka, och katekesen användes ej längre såsom lärobok. Dessutom givas vissa allmänna direktiv för främjande av en mera human och tolerant undervisning.

Dessa reformer blevo emellertid högern en nagel i ögat. Detta parti har alltid haft monopol på religion, fosterlandskärlek och andra samhällsbevarande dygder, och lamentationerna över den Rydéniska revolutionen ha fortgått under hela valtiden för att kulminera med de bekanta petitionerna. Utan tvivel finns det åtskilliga personer, vilkas bekymmer äro äkta, men på det hela taget måste man stämpla den uppskrivade indignationen som ren och skär humbug. "Socialismen — avkristningen" är ett gammalt beprövat medel i valtider, som troligtvis på många håll åstadkommit goda resultat. En del valkretsar vittna därom.

Att högerns trogna omvårdnad om den rena evangeliska läran måste ha annan grund än den officiella hänförelsen och trosvissheten framgår ju först och främst däraf, att dessa her-rar, som nu med ett patos à la reformationstidens trosväktare i tal och skrift ådagalägga sin oro för vårt folks andliga välfärd med anledning av katekesens fränfalle och som enstäm-migt fordra ökad tid för kristendomsundervisning i folkskolan, dessa ha inte någonting att anmärka mot överklasskolornas timplaner. Och där har ju sedan länge tiden för denna nu så betydelsefull vördna undervisning varit inskränkt till det samma, som fr. o. m. i år gäller för folkskolan. Där ha också i de flesta fall deras egna barn undervisats, ty man skall visst inte tro att de skickade sina barn till folkskolan, trots att den kunde bjuda på 6 timmars kristendom (minst!) pr vecka. Deras vänliga omtanke om folkets barn måste alltså bero på något annat än övertygelse om katekespluggets förträfflighet.

Man kan knappast låta bli att tänka på hur de maktägande i alla tider sökt tillfredsställa de arbetande och betungade med religionens himmelska frukter, ju säkrare garanterade desto tålmodigare man bar sitt kors. Det erbjöd en viss säkerhet för att inte de förtrampade redan här i tiden skulle söka råda bot på de jordiska, samhälleliga orättvisorna.

Det är emellertid en grotesk företeelse, då man i samvetsfrihetens namn

skriar mot den nya undervisningsplanen. Högern som med lugnt samvete funnit sig i att överklassens barn erhållit två à tre timmars kristendomsundervisning, nästan alltid i en relativt fri anda f. ö., kan inte utan samvetsnöd se underklassens barn i samma förfärliga läge. Att barnen under sin skoltid bibringas en blind tro på dogmer, som de i kontakt med modern åskådning överhuvudtaget sedan nödgas uppgiva, ofta under en svår själskris, detta våld på barnasjelen det är samvetsfrihet. Att hundratals lärare tvingas säga vad de icke själva tro, ja, det som inte ens teologici själva tro, det är samvetsfrihet. Att föräldrar med irreligiös uppfattning måste låta sina barn uppfostras i en tro, som de inte själva dela, varvid barnet förr eller senare måste tänka: antingen ljuger läraren eller också mina föräldrar — det är samvetsfrihet!

Vid all undervisning i övrigt utgår man från att endast det som är allmänt erkänt, såsom vetenskapligt forskningsresultat skall meddelas barnen. Det är bara vid kristendomsundervisningen som man fordrar, att en medeltida dogmatik, mera allmänt förnekad än trodd, skall utges för orubbliga sanningar.

Att detta påtvingande av en religiös åskådning dessutom är det dumaste sättet att söka gagna kristendomens sak är en historia för sig. Därvidlag borde herrarna katekesdeputerade lägga på minnet den tyske filosofen Paulsens ord om religionen: "Den dör ut, där tvång, människofruktan och politik komma med i spelet. Detta är den uppenbaraste av alla sanningar, som de västerländska folkens historia lär oss, förvisso en sanning, som politici ha svårt att tillägna sig: vad kunna vi då göra för att bevara religionen hos folket? — Jag har sannerligen icke något svar på den frågan, om icke det, att ni, när det är fråga om att bevara religionen, må tänka först på er själva."

Men även om denna nya undervisningsplan avgjort innebär ett steg framåt i jämförelse med vad som varit, är det ännu långt ifrån att den erbjuder den samvetsfrihet vi måste fordra. Ty ännu kvarstår "skyldigheten att undervisa i evangelisk kristendom", som en skolman uttryckt sig. Och detta, att premiera en religiös åskådning, vilken det än vara må, är i själva verket inte värdigt vår tid.

(Ur Frihet.)

En dikt, "Mitt ödes stjärna", i förra numret av Morgonbris kom genom en händelse att förbli osignerad. Den är skriven för Morgonbris av Elsa Collin, vilket vi härmed vilja meddela.

R e d.

"Arbeidernes Læseselskab."

Under min vistelse i Köpenhamn mottog jag besök av föreståndaren för "Arbeidernes Læseselskab" och begagnade mig av tillfället för att fråga om allt, som intresserade mig i deras verksamhet.

"Hur länge har Ert förbund ägt bestånd?"

"Vi firade vårt 40-årsjubileum förra hösten med en högtidlig fest i Odd-Fellowpalatset. Professor Harald Höfding gjorde oss den stora äran att hålla festtalet och vi fingo hjälp till festkantaten av operans bästa förmågor."

"Hur många medlemmar ha Ni?"

"Endast 2,000, men de flesta tillhöra en kärntrupp, på vars ihärdighet och kulturella intressen man kan lita."

"Och biblioteket?"

"Vi ha 14,000 band och genom gåvor och inköp ökas samlingen ständigt. Dessutom ha vi 120 tidningar och tidskrifter; alla Köpenhamns tidningsredaktioner sända oss tidningar gratis."

"Har Ni trevliga lokaler?"

"Redan 1905 sattes en aktieteckning i gång för att skaffa oss pengar till inköp av ett hus, men ännu ha vi icke kommit under eget tak. De rum vi disponera äro ganska trevliga men börja bli för små och vi planera en utvidgning av lokalerna."

"Och penningfrågan?"

"Ja, den har varit den svåraste för oss. Avgiften var sedan 1905 35 öre i mån. för medlemmar, nu ha vi höjt den till 50 öre; utgifterna ha ofta överstigit inkomsterna och om inte styrelsen emellanåt fyllt i det som fattats och vi inte fått utdelning av vissa fonder, vet jag ej hur vi skulle ha rätt oss. Vi ha naturligtvis anordnat lotterier och fester, som inbringat ganska mycket, men utgifterna äro dryga."

"Hur ha Ni ordnat med sammankomster och samkväm?"

"Som svar skall jag be att få lämna denna minneslista för maj månad."

Jag såg 14 olika möten, däribland två av diskussionsklubben, två av dramatiska klubben, ett besök på Charlottenborg, ett på Ny Carlsbergs Glyptotek, fem utflykter av cykelklubbar, tre generalförsamlingar och en bal på Brønshøj Tivoli. Sannerligen tillräckligt för en månad!

"Ha Ni lätt att få föreläsare?"

"Först mötte det svårigheter därför att de flesta vetenskapsmän i början inte tyckte om att tala hos oss, men lustigt nog var några av de första förre ministern Goos och skådespelaren professor Emil Poulsen. När han första gången läste upp "Köpmannen i Venedig" voro festsal, balkonger, trappor, gården och porten överfyllda med människor och så intensiv var uppmärksamheten och tystnaden, att man kunde ha

hört en knappål falla. En annan gång läste Poulsen och hans fru Öhlenschlägers 'St. Hans Aftenspil' och en annan skådespelare 'Macbeth'. Han gjorde det med en kraft och en lidelse, som hänryckte åhörarna. Sådana uppläsningar ha vi varje söndagseftermiddag under vintern. Sedan ha alla Köpenhamns förnämsta vetenskapsmän och konstnärer föreläst för oss. En av de första var prof. G. Brandes och jag kan säga, att sedan de väl en gång börjat, ha de under de förflutna åren alltid med sympati och förståelse tillmötesgått våra önskingar. Och till alla föredrag och uppläsningar ha medlemmarna fritt tillträde. Icke medlemmar betala en mindre avgift."

"Men hur är det med avgifter till teatrar o. d.?"

"Alla medlemmar få biljetter till halva priset på Dagmar-teatern, Folk-teatern, Kasino, Rosenborgs slotts-samlingar, Zoologiska trädgården, Ny Carlsbergs Glyptotek, Uraniaobservatoriet och tillfälligtvis till andra sevärdheter. Men när vår egen sångkör ger konsert med biträde av framstående förmågor för att öka kassan betala naturligtvis alla hela biljettpriset, som vanligen är 1 kr."

"Ha Ni egen sångkör? Det gläder mig att höra."

"Ja, sedan många år tillbaka och den har så gott rykte, att den ofta ombedes hjälpa till vid konserter i Tivoli och anorstädes. Vi ha också en dramatisk klubb, som arbetar med liv och lust, och som inövar endast bra och goda pjäser, mestadels av det glada slaget. Efter samkvämen ha vi ibland dans en kortare stund. Våra stora baler äga rum några gånger om året efter vår- och höstkonserterna och dessutom ha vi på våren en karneval, som brukar inbringa bra med pengar."

Jag såg på en affisch, där konsert och bal voro annonserade och att den senare slutade kl. 12 på natten "för att", som min sagesman uttryckte sig, "vi skola kunna börja arbetet utvilade nästa dag".

Efter att ha överlagt angående svenska föreläsningar i "Arbejdernes Læseselskab", lämnade mig dess ordförande med ett vänligt "välkommen åter".

Han gav mig några exemplar av medlemsbladet och jag såg igenom föreläsningssämnena. Föreläsningarna ha varit besökta av 20,000 åhörare och jag fäste mig särskilt vid d:r Fränkels 14 föredrag i samhällslära och samhällsutveckling samt vid en hel del politiska ämnen, vars titlar sågo mycket intressanta ut. Bl. a. hade d:r Martini talat om bolsjevismen och slutat sitt föredrag med att framhålla, att man måste vänta med att bedöma den, tills den hunnit utveckla sig i större skala, och att ledarna otvivelaktigt handla, ledda av ideella principer.

Även väckte det min uppmärksamhet att medlemmarna under sakkunnig led-

Barna-Balken.

En ung italiensk konstnär sände mig nyligen en teckning, som visar ett naket nyfött barn, lyft upp ur ett mörkt vatten av tvenne blomstjälkliga kvinnoarmar, medan storstadens torn och rykande fabrikskorstenar stå dunkla mot bakgrunden.

Konstnärens tanke torde böra tydas så: liksom näckrosens stjälk lyfter den vita blomman upp mot solen, måste starka och ömma händer lyfta vårt släktes blomma, barnet, mot det ljus och den luft, som storstaden och stordriften nu göra allt mindre tillgängliga.

Om framtidssamhället vet jag med full visshet detta:

Första och främsta balken i denna lag blid den om barnets rätt.

Denna balk kommer att fastställa:

Alla barns rätt till sunda, för sitt kall fostrade, föräldrar.

Alla barns rätt till skydd för såväl själ som kropp mot slag och slit, mot svält och smuts.

Alla barns rätt till en, under hela uppväxttiden fortgående, kroppslig och andlig utveckling genom full delaktighet i en allsidig hälso- och sjukvård, en examenfri natur- och kultur-tillägnelse, en anslagsmässig — ej ståndsmässig — yrkesutbildning.

Alla barns rätt till arvlöshet, med andra ord deras hänvisande till den lyckoskapande nödvändigheten att helt bruka sina fullt utvecklade krafter.

Men männe denna barna-balk kommer att skrivas — och än mer att efterlevas — innan de vuxna människorna verkligen börja varda såsom barn, med andra ord bli själfulla i stället för rikedomsgalna? Visst är, att lagstiftningen för barnets fulla människorättig-

ning besöka museer, riksdagen, brandstationen, främmande fartyg, stora industriella anläggningar, blindinstitut m. m., vilket allt måste vara mycket lärorikt.

Sällskapetets motto är: "Lys over landet!" Om sommaren företages utflykter med båt och järnväg åt skilda håll, även till Sverige.

Det är nu frågan om att bilda studie-cirklar efter svenskt mönster. Borde inte vi i en del andra saker följa våra danska bröders exempel?

Jag vill sluta mina anteckningar om "Arbeidernes Læseselskab" med att anföra slutorden i professor Höffdings tal vid dess 40-årsjubileum: "Det är en ära för mig att få tala här i dag och få uttala ett tack för vad 'Arbeidernes Læseselskab' har varit för handens och andens arbetare och därigenom för hela vårt samhälle. Och med detta tack uttrycker jag en önskan och en förhoppning om alltjämt ökad livskraft, tillväxt och framgång för Er förening".

A d a R o s e n g r e n.

Mors händer.

*Jag känner väl från dina kära händer
din smekning, mor, som du i kärlek
gav. —*

*Jag är en vandrare invid din grav,
och sänkt i sorg en bön med vinden
sänder.*

*En viskning hör jag genom höga träden,
och vinden stryker som din smekning
förr. —*

*Jag ber en bön, vid hemmets låga dörr,
som svagt förs bort med vinden över
säden.*

*Jag tycker själv att det är tungt att
vandras;*

*då minns jag mor, som glömde själv
för andra,*

sitt eget hjärtas sorger och dess nöd.

*Ack, lilla mor, de knötos hårt, de
banden,*

*den smekte mildt, den mjuka, kära
handen.*

*Jag känner värmen av din kärleks glöd.
SIG. SEIDE.*

heter icke kan komma till stånd innan de omdaningar skett, dem nutidens "samballsbevarare" kalla "samfundsomstörtande".

Framtiden kommer att döma nutidens kulturnivå såsom nutiden dömt de tidsäldrars, då nyfödda barn utsattes och erövrade städers spädbarn slogs mot muren.

Ja, domen över vår tid måste bli strängare. Ty dessa fornfolk visste icke vad de gjorde, när de läto barna-blod rinna bort som vatten. Men vår tid låter miljoner barn bli utnyttjade, utsvultna, misshandlade, vanvårdade, skolpinade, urartade, brottsliga och vet dock följderna — för släktet som för samhället — av att allt detta sker. Och varför? Emedan man ännu ej vill räkna med livsvärden i stället för med guldvärden.

En "barnens dag" om året är som en bågare vatten till en här av törstande.

Varje årets dag borde först och främst vara barnens, så att barnaåren kunde levast under de villkor, som är oundgängliga för att sunda och starka, glada och goda människor skola upp-växa.

Den stat, som först omsätter detta krav i handling, blir framtidens främsta kulturland, dess "pedagogiska provins", enligt Goethes program.

Ellen Key.

(Ur en artikel "Barna-balken".)

Föreningsarbete.

Vad är det egentligen? Jo, det är ett arbete, som utföres av de få, de olyckliga, iotlösa stackarna, som inte kunna få lugn i sin själ, emedan de fått för sig att mänskligheten måste föras framåt och uppåt.

Men de äro så få, lasset blir så tungt att dra och den stora hopen står bara slö och likgiltig och ser på. Och om det endast vore de utanför stående, som voro likgiltiga, men det sorgligaste är väl att huvudparten av de organiserade finns att söka i de likgiltigas läger. De låta några få draga hela lasset, överlåta åt dem att sörja för att föreningen klarar sig ekonomiskt och låta dem även stå för det andliga rusthållet, bildningsarbetet. De ha ingen ansvars-känsla.

Men vad tjänar då allt detta till, inte för man väl mänskligheten framåt genom föreningsarbete?

Både ja och nej.

De fattiga, som från födelsen varit berövade både andliga och lekamliga skatter, de måste i kampen för bröd och bildning sluta sig samman, emedan de endast genom solidaritetens makt kunna åt sig erövra några av de värden, som en orättvis samhällsordning frantagit dem. Om de inte vilja stanna i växten, om de inte vilja helt och hållet sjunka tillbaka i medeltidsmörker, så måste de förena sig till gemensamma ansträngningar för framåtskridandets sak.

Varför förstå då inte alla detta?

Kanhända därför att inte alla förnimma den andliga fattigdomen, och den är störst där den inte förnimmes.

Och arbetarna i vingården de få ingen ro, emedan de gjort till sin mission att väcka bildningstörsten, den andliga hungern till liv i de likgiltigas själar. Och de slita ut sig i arbetet för att bereda bildningstillfällen åt människorna, vilka tillfällen av dessa förspillas. Och de få inte tid att tänka på sig själva, sin egen personlighetens danning. De hade kanske kunnat bli något fullt och helt, men bekymren att hålla det hela samman har sönderkrossat dem och sorgen över allt det oförstående de mött, har gjort arbetet tungt och vägen mörk. Ofta har den tanken trängt sig fram, att allt var lönlöst, det enda tänkbara att ge tappt, men nästan som om en osynlig makt hade så dragits ut i arbetet igen. Så har det varit i alla tider och så kommer det nog alltid att förbli, ty den, som en gång blivit delaktig av den stora andliga hungern, får nog aldrig ro i sin själ.

H u l d a F l o o d.

Bliv medlem i den socialdemokratiska kvinnorörelsen!

Lika lön för lika arbete i statens tjänst.

De av justitieministern tillkallade sakkunniga för utredning av frågan om beredande av utsträckt behörighet för kvinnor att vinna tillträde till civil statstjänst ha nu till justitieministern avlämnat en andra avdelning av sitt utlåtande i saken, innefattande utredning och förslag angående kvinnas behörighet att innehåva statstjänst, angående kvinnliga statstjänares avlönings- och pensionsförhållanden samt angående vissa statstjänsters reserverande för kvinnor. Härmed hava behandlats samtliga frågor, vilka falla inom utredningsuppdraget, med undantag av frågan om kvinnors tillträde till prästerliga tjänster. Sistnämnda fråga, vilken även i formellt hänseende intager en särskilning på grund därav att den är av kyrkolags natur, har utbrutits till behandling i annat sammanhang.

Med avseende å sättet för fastställandet av grunder för kvinnors anställning i statstjänst hava kommitterade ansett bestämmelserna angående kvinnas behörighet att innehåva statstjänst böra erhålla formen av allmän lag. Detta gäller tillika de regler, som kunna finnas erforderliga i fråga om gift kvinnas behörighet att innehåva statstjänst. Däremot hava de kvinnliga statstjänarnas avlöningsförhållanden ävensom frågan om vissa statstjänsters reserverande för kvinnor ansetts böra såsom hittills regleras genom beslut i samband med statsregleringen. I fråga om pensioneringen föreslås, att de bestämmelser, som hänföra sig till de kvinnliga statstjänarna, skola infogas i den gällande pensionslagstiftningen.

I fråga om kvinnas behörighet att innehåva statstjänst ha kommitterade utarbetat ett förslag till "lag innefattande bestämmelser angående kvinnas tillträde till statstjänst". Lagförslagets innehåll är huvudsakligen följande. Såsom allmän regel gäller, att i fråga om behörighet att innehåva statstjänst kvinna skall, med vissa i lagen angivna undantag, vara likställd med man. Från likställighetsregeln undantagas 1) militära och civilmilitära tjänster samt andra tjänster, med vilka är förenad skyldighet att tjänstgöra vid armén eller marinen; 2) diplomatiska och konsulära tjänster, socialattaché- och kanslistbefattningar däri dock ej inbegripna; 3) vissa tjänster vid fängvården; 4) tjänster, med vilka är förenad skyldighet att ansvara för eller biträda vid upprätthållande av allmän ordning och säkerhet; 5) tjänster vid tullverkets kust- och gränsbevakning; 6) tjänster, tillhörande bevakningspersonalen vid skogsstaten, samt 7) gymnastikläraretjänster

vid högre allmänt läroverk och vid manligt folkskoleseminarium. I motiveringen framhålles, att mer eller mindre vägande skäl kunna anföras för att till dessa undantag lägga ytterligare ett och annat. I övrigt har det syntts icke med fog kunna antagas, att en fri konkurrens mellan man och kvinna skall göra intrång i statens intresse att för sin tjänst utvälja den lämpligaste.

Beträffande gift kvinna föreslås kommitterade, att nuvarande restriktiva bestämmelser skola bortfalla och att således för statstjänstens hela område gift kvinna skall vara likställd med ogift.

I fråga om de kvinnliga statstjänarnas avlöningsförhållanden har resultatet av undersökningen blivit, att med nuvarande avlöningssystem såsom utgångspunkt likställighet bör gälla mellan manliga och kvinnliga innehavare av samma befattning med avseende å såväl begynnelse- eller grundlön som ålderstillägg och övriga avlöningsförmåner. Kommitterades ståndpunkt kan därför uttryckas såsom principen lika lön för man och kvinna i samma befattning. I fråga om de tjänster, som reserveras för kvinnor, blir bestämmandet av avlöningen en fråga av ren löneregleringsnatur.

Skyldighet att erlägga avgifter till efterlevande anhörigas pensionering åligger för närvarande icke kvinnlig statstjänare. Kommitterade föreslås i detta avseende, att kvinnlig statstjänare skall vara skyldig erlägga avgift för beredande av pension till efterlevande barn. Någon änklingspension hava kommitterade däremot icke ansett böra komma till stånd. Familjepensionsavgiften beräknas till 1 proc. av det familjepensionsunderlag eller delaktighetsbelopp i pensionskassan, som gäller för varje särskild befattning.

I fråga om vissa statstjänsters reserverande för kvinnor hava kommitterade utgått från att nuvarande ordning i detta avseende bör i huvudsak bibehållas. Särskilt gäller detta om de s. k. biträdesbefattningarna i ämbetsverken. Vissa f. n. för kvinnor reserverade befattningar, exempelvis inom undervisningsväsendet, hava kommitterade dock ansett böra öppnas till fri tävlan mellan män och kvinnor. Detsamma gäller ock i fråga om vissa befattningar, exempelvis vid postverket vilka f. n. icke äro på annat sätt reserverade än att ett visst förhållande fastställts mellan antalet manliga och kvinnliga befattningar.

PRENUMERERA PÅ MORGONBRIS!

Förslag till lag om fosterfördrivning.

De sakkunniga, som haft justitieministerns uppdrag att utarbeta förslag i vissa strafflagsfrågor, däribland den om straffnedsättning vid barnamord och fosterfördrivning, ha nu avgivit sitt betänkande. De sakkunniga ha bestått av prof. Johan C. W. Thyrén, ordförande, hovrättsrådet William Linder, jur. d:r Alvar Montelius och borgmästare Jakob Pettersson.

I motiveringen till sitt betänkande framhålla de sakkunniga, att de, såväl i fråga om barnamord som fosterfördrivning, ansett sig böra lämna de nuvarande brottsbeskrivningarna orubade, då ett förslag om revidering av hela det 14:e kapitlet i strafflagen som känt är under utarbetande.

Sakkunniga föreslås sålunda att 14:e kap. 22, 23, 24, 25, 26 och 27 par. strafflagen skola erhålla följande ändrade lydelse:

22 §. Har kvinna, som av olovlig bebländelse blivit havande, vid födseln eller därefter uppsåtligen dödat sitt foster, vare sig genom handåverkan eller underlåtenhet av dot, som till fostrets bibehållande vid liv nödigt var, dömes, för barnamord, till straffarbete från och med sex månader till och med fyra år. Äro omständigheterna synnerligen försvårande, må tiden för straffarbetet till sex år höjas; äro de synnerligen mildrande, må till fängelse, dock ej under sex månader, dömas.

23 §. Har kvinnan med berätt mod gjort försök att döda fostret och blev endast genom omständigheter, som voro av hennes vilja oberoende, brottets fullbordad förhindrad, eller har hon utsatt fostret eller det uppsåtligen från sig skilt och i hjälplöst tillstånd försatt, och fanns fostret vid liv igen, varde hon dömd till fängelse eller till straffarbete i högst ett år. Fick fostret svår kroppsskada, eller ljöt det, utan moderns uppsåt, döden, dömes till straffarbete eller fängelse från och med sex månader till och med två år. Sättes fostret ut å sådant ställe under sådana omständigheter som i § 32 sägas, vare straffet böter eller fängelse i högst sex månader, men, om barnet fick svår kroppsskada eller död, fängelse eller straffarbete i högst ett år.

24 §. Har kvinnan sökt enslighet vid födseln, och varde fostrets död, utan hennes uppsåt, orsakad av det hjälplösa tillstånd, varid hon sig försatt, dömes till fängelse eller straffarbete i högst två år.

25 §. Har kvinna, som av olovlig bebländelse, havande varit, fött i enslighet och fostret förstört eller å lönn lagt, dömes om hon den enslighet sökt, till fängelse, och, om hon den ej sökt, till sådant straff i högst sex månader eller till böter, där ej i något av dessa fall utrönes, att fostret omkommit utan moderns vållande, eller att det varit dödfött eller så ofullgånget, att det ej med liv framfödas kunnat.

26 §. Kvinna, som, i uppsåt att döda eller fördriva sitt foster, nyttjar invärtes eller utvärtes medel, som sådan verkan hava kan,

Staden.

För Morgonbris av Anna Lisa Hjort.

Så var hon då verkligen här igen!

Ingegärd Falk blev, nästan utan att hon själv visste det, stående några ögonblick nedanför kupédörren, under det folkströmmen på samma febrila sätt som vanligt banade sig väg framåt utgången där trappan, som ledde ner till tunneln, under dessa första minuter efter tågets ankomst var ett enda virrvarr av återvändande resenärer, som med hjälp av små, diskreta knuffar eller målmedvetet arbetande armbågar med sina reseffekter sökte sig väg ut i det fria, den biluppfyllda Centralplanen.

Därute blev hon också stående ett par minuter, övervägande om hon skulle kosta på sig en bil, hon kunde egentligen ha mera råd till det nu än förr, i det besinningslösa slöseriets tid eller om hon, mera anspråkslöst, skulle välja spårvagnen. På hållplatsen till både röda och gröna linjen (1:sta och 3:dje hette det visst nu) stod emellertid redan en anmärkningsvärt tät hop i samma avsikt. Detta bestämde henne också hastigt. Hon ropade raskt till sig en bil och sjönk med större tillfredsställelse än hon antagligen för en tid sedan velat erkänna (därför att hon tänkt sig sitt liv i mera asketiska former) tillbaka mot de mjuka dynorna.

Att det då ändå verkligen var sant, att hon nu återigen var i Stockholm!

Ingegärd Falk överfor med en nästan hungerig blick den välkända omgivningen. Ja, det var sig likt allting. Samma brandröda aftonhimmel bakom Riddarholmskyrkans stämningfulla silhuett som den vårvinterkväll hon sist for här förbi, samma markerade gatuprofiler eller luftiga, vidgande broperspektiv och så över alltsammans denna oförlikneliga dager, hon alltid tyckt vara typisk för Stockholms tidiga vårvällar. Och detta, dessa utsikter, denna odefinierbara trollmakt, som håller kvar och fångslar dem, som endast drömt på det rätta sättet i ljuset från holmarnas stad, hade hon kunnat undvara så länge. Som hon nu satt här, tillbakalutad i bilen, vaggad av den mjuka, rytmiska farten, medan de många ljusen dansade häxdans omkring henne eller reflekterade sig i strömmens blågröna vatten, föreföll det henne nästan ofattbart. Och dock... Var det inte just denna ound-

varde dömd, om fostret kommer utan liv eller ofullgånget fram, till fängelse, och, i annat fall, till böter eller fängelse i högst sex månader.

27 §. Den som, med kvinnans vilja, söker döda eller fördriva hennes foster, på sätt i § 26 sägs, varde dömd, om fostret kommer utan liv eller ofullgånget fram, till straffarbete från och med sex månader till och med två år eller till fängelse i minst sex månader, och, i annat fall, till fängelse i högst ett år.

Begär någon brott som här sägs vanemässigt eller för att därmed bereda vinning, dömes, om fostret kommer utan liv eller ofullgånget fram, till straffarbete från och med ett till och med sex år, och, i annat fall, till sådant arbete i högst ett år.

Edv. Bergh: Landskap med vattenfall.

vikliga skilsmässa, som riktigt på allvar öppnat hennes ögon för vad denna stad i grund och botten betydde för henne? Ingegärd måste ovillkorligen draga upp en parallell mellan denna och den första gången hon som främling kommit hit upp till Stockholm... Också då för att stanna. Hur annorlunda hade då inte allt, trots likheten med i dag, tett sig för henne, hur ohållbara syntes inte henne nu hennes drömmar då? Då hade hon, som den sympatilängtare hon väl aldrig riktigt skulle upphöra att vara, kommit hit, kanske förnämligast för att finna människor, personer, som kände något av hennes egen hunger, delade hennes egen längtan; denna gång var det endast staden hon återvände till. Staden, som stod kvar och var densamma, fast så mycket annat förändrats och skiftat karaktär, staden, som fortsatte att växa fast decennierna föll undan och själva minnet av de drömmar, som drömts i förening med dem, för länge sedan skattat åt förgängelsen.

Hon hade inte trott att man kunde längta så endast efter en plats, att t. ex. en gata, ett stycke av en park, en glimt av ett visst vatten, som man kanske betraktat någon gång någon gyllene solnedgångstimme, kunde fylla en med en sådan växande åtrå, att den t. o. m. förföljde en under nattens drömmar eller stod på vakt under dagens olikartade förehavanden. Så var emellertid förhållandet. Den erfarenheten hade nästan värkt sig fram hos henne denna långsamt framsmygande sista tid. Ingegärd lade ett ögonblick handen över ögonen. Sådana veckor det varit. Med alla de återuppväckta bilderna från den stad, hon alltid längtat tillbaka till, hade också de många minnena kommit stormande. Minnen, hon trott begrava så djupt, att de aldrig skulle kunna komma upp till ytan mer, hade ånyo trängt sig på henne. Striden hade dock inte varit så lång denna gång och den hade segerrikt utfallit till förmån för den stad, som hon kände i dubbelt mått vara hennes, sedan hon som landsflyktig på främmande ort år efter år kämpat för sin hemorts rätt här. Ty

därom var hon ju medveten, sedan hon börjat resa sig från det stora allvarliga bakslaget, att alla hennes innersta strävanden under hela denna långa bortovaro varit inriktade på att återvända hit och i denna omgivning söka mark för sin livsgärning. Och äntligen, efter tider av tvivel och stillastående, hade hennes bemödanden slutligen krönts med framgång. Hon hade nu återkommit hit, för att inte mer fara härifrån.

Ingegärd spratt överraskad till. Var det verkligen möjligt, att de redan hunnit upp på Katarinavägen? Så fort det gått och hur hade hon kunnat vara så helt upptagen av sina tankar, att hon kneppt lagt märke till när de passerat Slussens farliga trafikled? Hon måste nästan göra våld på sig för att inte resa sig upp och impulsivt ropa till chauffören att stanna, för att om det var någon utsikt över Stockholm man längtade att dröja vid, så var det väl den man hade tillfälle att iakttaga här uppe från Söders höjder? När hon sist var här var inte denna gata riktigt fullbordad ännu, men hur många vårvällar hade hon inte förr i världen tillsammans med någon intimare kamrat stått som förtrollad t. ex. vid Fjällgatan här uppe, njutande av detta hänförande panorama? Djupt under deras fötter Saltsjöns hela glänsande vattenyta guld- och brandfärgad i solnedgången, markerad av Skeppsbrohammens alla stjärnliknande ljus, och litet längre till vänster Slussens litet störande motiv, som ett gruvhål tyckte hon ibland, förtonat av en rand av lysande Mälarevatten. Oförgätlig hade den etsningen ristat sig in i hennes minne.

Och till dessa utsikter skulle hon nu ha fritt tillträde varje dag. Hon hade genom ödets allra särskilda gunst eller genom en vacker gudstanke kanske blivit i tillfälle att övertaga en vacker dublett just här uppåt söderkanterna. Det var visserligen inte en sådan där idyllisk kåk, i vilken hon en gång drömt om att få slå ner sina bopålar, men från sina breda fönster på fjärde våningen

Karl Nordström: Dyrning.

hade hon i stället en alldeles hänförande utsikt över allt detta hon ansåg som centralast i Stockholm, just därför att det hörde tillsammans med alla hennes dyrbaraste minnen. Den breda, ljusa Katarinavägen skulle också bli hennes dagliga promenadplats; denna, i likhet med den präktiga Kungsgatan, bäge som livgivande pulsådror sprängda fram ur gamla stadsdelar, hörde till de trafikleder hon tyckte inte vandaliserade Stockholm. Det låg detta säregna, ljusa över dem, som kanske mest framträdde i vårtid och för henne blivit identiskt med allt äkta stockholmskt.

Här skulle hon alltså på nytt taga upp striden med tillvaron, visserligen med säkrare grepp och på lugnare grund än förr, men ändå med något av samma fjärran mål i sinnet. Hade man nämligen en gång givit sig i idéernas våld, nöjde man sig aldrig med det närmaste, lättändda målet. Man valde alltså striden framför lugnet, övertygad om att intet verkligt kvarstående vinnas utan den. I många avseenden kom hon emellertid mycket förändrad hit. Hon fann t. ex. inte endast en lättnad och njutning i att återvända till en stad med idel främlingar, det fyllde henne dessutom med en känsla av oanad frihet och ny försöklust. Och hon gladdes vid tanken på att denna plats utom henne gömde tusentals andra självständiga individer, som ansågo det värt att leva endast för livets egen skull, personer, som antagligen som främlingar år efter år skulle gå förbi henne på samma gator, men vilka dock alla måst kämpa igenom hennes egna eller liknande strider, innan de som hon fått fotfäste. Från den synpunkten blev hennes ungdoms stad för henne alltjämt platsen för de tusen möjligheterna, möjligheter man måhända aldrig skulle utnyttja, men som ändå funnos där, färdiga att taga i besittning.

Äntligen! Bilen stannade med ett ryck, som på ett ögonblick alldeles försatte henne ur det bekväma läget. Jo visst, här var det verkligen! Att komma tillbaka till den här trakten, den här gamla gatan, kändes som att efter ett långt irrande äntligen ha kommit

Den statsunderstödda upplysningsverksamheten i nykterhetsfrågan.

En orientering.

År 1901 beslöt samtliga större nykterhetssällskap att upprätta en central institution — Centralförbundet för nykterhetsundervisning — med uppgift att inom och utom skolan söka befärja ett mera effektivt och planmässigt upplysningsarbete i alkoholfrågan och därmed beslätade spörsmål.

Redan från början inriktades förbundets strävan på anskaffande och spridning av undervisningsmaterial och litteratur samt på lärarekårens utbildning för sin speciella uppgift på detta område. I sistnämnda syfte planlades s. k. allmänna upplysningskurser, av vilka tills dato anordnats icke mindre än 95 st. För dessa, som alltid varit mycket talrikt besökta icke blott från lärarekåren utan jämväl från den stora allmänhetens sida, hade landstingen, stadsfullmäktige och andra kommunala myndigheter m. fl. lämnat anslag, varjämte k. m. t. medgivit, att lärare, som deltaga i kurserna, fått inräkna denna tid i den ordinarie lästiden. För 1921 skola ytterligare sex st. dylika kurser hållas, nämligen n:r

till hemtrakten igen. Med en smidig, ivrig rörelse samlade Ingegärd med chaufförens hjälp ihop sina reseffekter och sedan hon likviderat den snabba skjutsen steg hon med en djup, befriande suck, som om hon i tankarna såg sista skymten av det svåra försvinna, uppför trapporna till det hyrda hem, vilket hon så småningom hoppades kunna omskapa till en beboelig och efterlängtd vistelseort för en alltför länge planlöst irrande och sökande människa.

96 i Katrineholm 2—6 febr., n:r 97 i Halmstad 2—6 mars, n:r 98 i Visby 13—16 aug., n:r 99 i Piteå 16—20 sept., n:r 100 i Bollnäs 2—6 okt. och n:r 101 i Örnköldsvik 11—15 nov. Kursen i Bollnäs blir sålunda den 100:e i ordningen och kommer därför att få en speciell prägel av "jubileum", samtidigt som Centralförbundet då kan fira sitt 20-årsjubileum.

För den speciella lärareutbildningen påbörjades år 1908 längre nioveckors mera vetenskapligt lagda fortbildningskurser för läroverkens och seminariernas m. fl. högre undervisningsanstalters lärarekårer, och år 1910 liknande sexveckors kurser för folkskolans lärarekår. Dessa båda slag av kurser, vilka även omfattat hygieniska spörsmål, hava hållits med understöd av statsmedel, varjämte landstingen beviljat stipendier för lärarekårens deltagande. Från och med i år hava de omorganiserats till s. k. sociala fortbildningskurser för lärare och skola alternera vart tredje år med en hygienisk kurs. För år 1921 har riksdagen anslagit medel till den 2:a sociala fortbildningskursen, för vilket ändamål även landstingen beviljat stipendier för ett visst antal lärare.

Efter den omorganisation som skett, anordnas vidare s. k. allmänna utbildningskurser för studie- och ungdomsledare, präster och predikanter, funktionärer inom fackföreningarna m. fl. Den första kursen av detta slag hölls i somras å Sörängens folkhögskola vid Nässjö. Även för 1921 har riksdagen anvisat medel till samma ändamål. Deltagarna i dessa kurser erhålla statsstipendium. Dessutom väntar man, att nykterhetssällskapen och de religiösa samfundet m. fl. skola anslå medel för tilläggsstipendier, såsom redan i år delvis skett.

År 1906 upptog Centralförbundet en ny verksamhetsgren: förmedling av föreläsningar. Efter omorganisationen har denna föreläsningsverksamhet fått större betydelse. Riksdagen har nämligen anslagit medel att användas såsom bidrag till föreläsarnas arvode och i vissa fall även till resekostnaderna. Föreläsningar inom armén och marinen, vid skolor samt vid av religiösa samfund och andra sammanslutningar anordnade möten av allmän karaktär, bekostas föreläsningarna och resekostnaderna helt och hållet av statsmedel. Katalog över godkända talare och deras ämnen är under utgivning och skall tillämpas från och med år 1921. Men statsbidrag kan sökas jämväl för alla under 1920 hållna föredrag och utbetalas i den mån talare och ämnen motsvara de uppställda kraven på sakkunskap och objektivitet.

År 1906 upprättade centralförbundet i samband med C. S. A. en utställning jämte centralbibliotek i alkoholfrågan. Numera är biblioteket och utställningen inrymda i förbundets egna

lokaler, Tunnelgatan 19, Stockholm. I hyresbidrag lämnas anslag av Stockholms stad, varjämte riksdagen anvisat medel för bibliotekets skötsel och komplettering. Redan äro cirka 7,000 band samlade och man hoppas att så småningom kunna anskaffa det väsentliga, som blivit tryckt i Sverige och grannländerna ang. nykterhetsfrågan. Biblioteket inrymmer bl. a. även de 95 stora omröstningsfolianterna från förbudsomröstningen 1909—1910, riksdagstrycket, gamla och nya förordningar, kommittébetänkanden etc. Biblioteket hade redan börjat att flitigt användas av studieorganisationer och enskilda forskare.

Sedan 1907 utgiver centralförbundet en egen tidskrift, som från och med i år utkommer under benämningen "Tirfing, tidskrift för nykterhetsfrågans studium". Den redigeras av centralförbundets ledare direktör August Ljunggren under medverkan av undervisningskonsulenten fil. d:r Thorild Dahlgren, förste folkskoleinspektören fil. d:r Karl Nordlund och professorn i patologisk anatomi med. d:r Einar Sjövall. Tidskriften åtnjuter statsunderstöd.

Vid föreläsningkurserna, vid skolmöten och allmänna utställningar har centralförbundet anordnat expositioner av litteratur och materiell i nykterhetsfrågan. Likaledes har förbundet på detta område företrätt den svenska nykterhetsrörelsen vid internationella kongresser och utställningar, bl. a. i Hamburg, Dresden, Haag och Milano.

Den omorganisation, varom ovan talats, föranleddes av riksdagens bifall till tvenne likalydande motioner vid 1912 års riksdag av hrr August Ljunggren och Nils Helger. Efter två kommittéutredningar, utav vilka den senaste avlämnade sitt betänkande den 19 okt. 1918, beslöt riksdagen 1919 att godkänna kungl. maj:ts proposition i ärendet. Enligt detta beslut överflyttades uppsynsmyndigheten över centralförbundet och dess olika verksamhetsområden från socialstyrelsen till skolöverstyrelsen, inom vilken för ändamålet skulle inrättas en konsulentbefattning. Till konsulent har sedermera av överstyrelsen utnämnts fil. d:r Thorild Dahlgren. I övrigt utvidgades centralförbundets uppgifter på sätt ovan blivit nämnt.

Under skolöverstyrelsens inseende sorterar även den statsunderstödda upplysningsverksamhet, som bedrivs av nykterhetssällskapen i deras studie- och ungdomsorganisationer liksom givetvis all undervisning även på detta område inom läroanstalterna.

Det sammanlagda statsbidraget till undervisnings- och upplysningsverksamheten för nykterhetens befrämjande under 1920 utgör kröner 133,000. De summor, som av nykterhetssällskapen och andra organisationer, utav

Kvinnornas förbudskonferens.

Denna konferens, som hålles i Stockholm den 17—19 instundande febr., är den första i sitt slag, som hålles i Norden.

Vid konferensen kommer att medverka utom ett flertal sakkunniga svenska föreläsare även framstående talare från grannländerna, eventuellt även från England och Island.

Konferensens öppnande äger rum i Auditorium torsdagen den 17 febr. efter särskilt program. Fredagen och lördagen fortsättes förhandlingarna i K. F. U. M:s hörsal.

Ur arbetsprogrammet må nämnas:

Den personliga friheten av d:r J. Scharffenberg från Kristiania; Kvinnornas medborgaransvar av d:r Lydia Wahlström; Kvinnorna i strid mot alkoholen av fru Agda Östlund; Alkoholismens inverkan på familj och hem av insp. i Stockholms stads nykterhetsnämnd hr N. Sällqvist; Kvinnopsykologi och förbudsarbete — Föräldrarnas alkoholvanor och det uppväxande släktets psykiska utveckling, båda föreläsningarna av d:r Anna Christensen; Prefylaktiskt nykterhetsarbete av lektor Jenny Richter-Welander; Alkohol och folkhälsa av doktorinnan Johanne Ottésen; Hembränningsproblemet och andra olagligheter på rusdrycksområdet kommer att behandlas av byråchefen i kontrollstyrelsen Einar J. Thulin; frågan om restriktioner och förbud klarlägges av riksdagsman Ivar Vennerström och ledamoten av första kammaren Carl Ekman kommer att redogöra för nykterhetskommitténs förslag till förbudslag.

Dessutom redogör rektor Hedvig Sohlberg för förbudet i Finland och de finska kvinnornas kamp mot rusdryckerna; d:r Hejlesen för de nykterhetsåtgärder, som vidtagits i Danmark; och fru Wenche Sivle (änka efter förf. Pär Sivle) berättar om de norska kvinnornas kamp mot alkoholen. D:r G. Steénhoff klarlägger frågan om alkohol som medicin. Dessutom blir det diskussioner m. m.

Deltagarekort à 5 kr. lösas å konferensbyrån, Smålandsgatan 42, Stockholm.

landsting, kommuner m. fl. utgivas för samma ändamål låta sig icke f. n. exakt beräknas, men de torde mångfaldigt överstiga ovannämnda belopp.

Såsom utav denna redogörelse framgår är det här frågan om ett omfattande och betydelsefullt upplysningsarbete och man får hoppas, att detsamma småningom skall bära allt större frukter och i sin mån bidra till framskapandet av den allmänna folknykterhet, om vars önskvärdhet alla äro ense.

Gudarnas själavandring.

Om en religion till sist måst övergivas — sedan "tron" på densamma lidit skeppsbrott — så tillhör denna religion sedan blott historien. Ett nytt ljus, förnuftets, har fallit över dess mörka grav. — Även religionshistorieskrivare vilja i sådant fall medgiva, att den utdöda religionen endast var en inbillningskraftens eldande fanfar, som livets logik nedtystat — ett mänskligt experiment som misslyckats.

Den germanska känslo- eller naturreligionen — skapad i första hand av de yttre sinnenas världsuppfattning — liksom den känslobetonade grekiska, är ett exempel på ett förgånget religiöst trosliv; som numera, petrificerat, återfinnes endast i historiens andliga museum. Den judiska religionen kunde på Kristi tid ej räkna med så många av folket såsom verkliga, trosvarma anhängare. I egenskap av en familje- och nationalreligion; vars vara eller icke vara förbundits med och uppehölls av nationens yttre liv och maktställning, kunde den judiska religionen ej undgå att dela öde med folkets politiska förfall.

Kristus flyttade den judiska religionens utgångspunkt från den yttre sinnliga tillvaron till ett inre trosområde, som var skilt från den mänskliga känslvärldens omedelbara företeelser. Genom att sålunda bygga på människoandens högre potens, inbillningskraften, och genom att från denna plattform fortfarande förkunna det judiskt-nationella idealet, "evangelium om riket" (ehuru i förändligad gestalt) kunde hans religion passa som anknytningspunkt icke allenast för de "egna", som "icke anammade honom", utan även för andra folk, som lidit skeppsbrott på sin förra, utåtvända religion.

Den judiska-kristna religionens utbredning följde "lagen om det minsta motståndet", då den först slog rot i Grekland, där den inhemska religionen framförallt var fantasibetonad. De gamla indiska religionerna, vilka byggde mera på människoandens högsta potens, tanken, förblevo (och ha förblivit) tämligen oberörda av den judiska-kristna religionens framstöt. Betecknande är också, hurusom även bland redan "kristnade" folkelement det indiska religionsbegreppet börjar upptagas och omfattas i vida kretsar. Detta torde bero på, att den indiska religionen lämnar mera spelrum åt människotanken, som ej kan låta sig nöja med bara känslans och inbillningskraftens prestationer ifråga om det gudomligas förklaring.

Dessa religionshistoriska företeelser komma en emellertid att tänka på en "gudarnas själavandring".

C. F. N u m a n.

Från bildningsarbetet.

A. B. F:s studiecirkelars statsanslag.

Till centralbyrån ingår dagligen klagomål från cirkelarna för att arbetsårets statsanslagsböcker ännu ej kommit cirkelarna tillhanda. För de punktliga och rapporterade cirkelarna är det givetvis en läng och för dem oförklarlig väntan, allrahelst som kanske rekvisition gjordes i våras och böckerna äro beräknade att användas i årets studiearbete. Orsaken till den långa väntan överhuvudtaget är emellertid ej att finna vare sig hos Centralbyrån eller Bokförmedlingen, utan hos alla de bibliotek och studiecirkel, som ej fullgjort dem enligt lag åliggande rapportering. Av A. B. F:s 425 bibliotek hade vid nyår ej mindre än 100 ännu ej insänt den redogörelse, som skulle vara klar den 15 maj förra året. Detta slarv fördröjer behandlingen av statsanslagsansökan för samtliga. Dessutom tillerkännes statsanslag endast fullt klara bibliotek. Alltså måste biblioteksredogörelse vara godkänd och höstrapport för innevarande arbetsår insänd innan statsanslaget utbetalas.

Samtidigt som härmed meddelas orsakerna till dröjsmålet med statsanslaget uppmanas alla klara bibliotek och cirkel, som ännu ej rekvirerat böcker för detta anslag, att ofördröjligen verkställa denna rekvisition.

För den statsunderstödda föreläsningssamverksamheten

i nykterhetsfrågan och därmed sammanhängande spörsmål har Centralförbundet för nykterhetsundervisning nu utgivit katalog, gällande för år 1921. Katalogen, som enligt k. m:t:s beslut är auktoriserad av kungl. skolöverstyrelsen, upptager sammanlagt 179 föreläsare och 546 föreläsningssämnen.

Till ledning för uppsättande av program har även ett realregister upprättats med föreläsarna grupperade efter ämnesområden. Likaledes har ett länsregister upplagts i syfte att nedbringa resekostnaderna genom att kalla närmast boende talare.

Katalogen inledes med "Allmänna bestämmelser", vari angivas formerna för rekvisition av föreläsare, ersättningsbelopp villkoren för utfående av statsbidrag etc., varjämte lämnas utförliga råd och anvisningar.

Formerna och villkoren för godkännande av nytillkommande föreläsare och ämnen, uppgifter om Centralförbundets verksamhet och dess ledares åligganden, skolöverstyrelsens och undervisningskonsulentens befogenheter m. m. utfylla häftet, som omfattar 45 sidor.

Katalogen, som betingar ett pris av 2 kr., utsändes i en upplaga å 15,000 ex. Den tillhandahålles gratis åt alla skolmyndigheter och militära myndigheter samt nykterhetsföreningar och religiösa samfund och deras församlingar.

Enligt tillkännagivande skola rekvisitioner av statsbidrag för tiden jan.—juni 1921 vara — med ledning av katalogen — insända till Centralförbundets byrå, Tunnelgatan, 19, Stockholm, senast 1 februari.

ALBATROSSEN.

(Efter CHARLES BAUDELAIRE.)

Det räknas som ett lustigt spratt på vida hav att sjöfolk fångar albatrossen, som ej döljer sin sällskapstörst och över mörka vågors grav i maklig flykt mot fjärran deras fartyg följer —

På benen knappt man dessa luftens kungar satt förrän i ynkelig, löjlig marsch som gamla ankor de sakta vagga kring vid männens höga skratt, ty deras vingor släpa tungt på däckets plankor.

Se, rymdens resenär, vad dumt och klumpigt ting, vad han är ful och komisk, han, som var så vacker! Den ene härmar honom, då han haltar kring, den andre söker reta fågeln till attacker.

Poeten liknar denne molnens prins, som fritt kan trotsa stormen, se i skyttens hot ett nöje. Förvist till jorden, dömd att gå i hopens mitt, hans jättevingar bli till hinder, han och löje.

GUSTAV ÅSTRÖM.

Ny studieplan i socialism. I anslutning till en 20 timmars föreläsningkurs vid Göteborgs arbetares folkhögskola har lektor Ernst Wigforss utarbetat en arbetsplan för en studiecirkel i socialism. Planen förutsätter 10 sammanträden, men kan naturligtvis endast erfarenheten visa om ämnet medhinner på den beräknade tiden.

Studieplanen kan rekvireras från A. B. F:s Centralbyrå, Sörvik, och erhålles gratis.

Cirkelstudier heter en av N. G. T. O:s och T. O:s riksstudieledare rektor Justus Elgeskog i dagarna utgiven broschyr. Efter en kort redogörelse för studiecirkeln uppgift och arbetsmetoder, där många goda råd och anvisningar givas, följer en samling studieplaner i olika ämnen. Det är dessa studieplaner med sina utförliga litteraturanvisningar, som ger broschyren dess största värde. Studieplanerna, vilka synas omsorgsfullt utarbetade och redigt uppställda, omfatta bl. a. följande ämnen: Litteraturhistoria, folklivsstudier, historia, psykologi, samhällslära, studier i alkoholfrågan, astronomi, lantbruk.

Broschyren blir säkerligen till stor tjänst för cirkelarna i deras arbete och bör därför finnas i varje studiecirkel. Den erhålles från N. G. T. O:s förlag, Örebro, eller A. B. F:s centralbyrå, Sörvik, och kostar 1 kr.

Skolöverstyrelsen om A. B. F.

På grund av arbetarnas alltjämt ökade intresse för självbildningsarbetet har det under de senaste åren blivit allt svårare för A. B. F. att med sina begränsade tillgångar kunna räcka till för alla dem, som av förbundet önska hjälp med själsvstudier av ena eller andra slaget. För att om möjligt kunna fylla de krav, som den hastiga utvecklingen sålunda ställer på A. B. F., har förbundets studieledning ansett det vara nödvändigt att av k. m:t begära ett årligt statsanslag å 23,000 kr. till organisations- och administrationsarbete. Beloppet utgör hälften av vad förbundet för dessa ändamål anser sig behöva utgiva för 1921. Skolöverstyrelsen, till vilken k. m:t remitterat A. B. F:s ansökan, har i sitt yttrande tyvärr ej ansett sig kunna tillstyrka mer än 12,000 kr. Emellertid innehåller skolöverstyrelsens yttrande ett så vackert vitsord över A. B. F:s verksamhet, att väl knappast regering och riksdag vid ärendets fortsatta behandling kan undgå att ta hänsyn till det samma. Skolöverstyrelsens vitsord är desto mera betydelsefullt, som skol-

överstyrelsen under de gångna åren varit den myndighet, som haft att å statens vägnar granska A. B. F:s handlingar och som sålunda varit i tillfälle att noggrant följa förbundets verksamhet.

Skolöverstyrelsen skriver: Under sin nu 8-åriga verksamhet har Arbetarnes Bildningsförbund gjort en synnerligen betydande insats i svenskt folkbildningsarbete. Några belysande siffror från sista arbetsåret må anföras. Förbundet ägde sålunda 425 bibliotek med ett bokbestånd av 79,937 band och hade sista året förvärvat böcker för 48,310 kr., därav för egna medel för över 33,000 kr. 811 studiecirkel med 11,252 medlemmar hade varit i arbete och förbundet hade anordnat 315 föreläsningsserier, omfattande 1,271 föreläsningar.

Dessa siffror, hur talande de än äro, anser överstyrelsen dock ej ensamma ge föreställning om hela betydelsen av A. B. F:s verksamhet. På olika områden har förbundet tagit initiativ, som varit till gagn ej blott för dess egen närmaste uppgift utan även för folkbildningsområden, som ligga utanför detsamma. Förbundets centralstyrelse har sålunda redan länge bedrivit en omfattande pressagitation med utsändande av uppsatser och notiser i folkbildningsfrågor till landets arbetaretidningar. Flera av förbundet uppmärksamgjorda frågor ha upptagits till behandling av statsmakterna.

Särskilt framhålles att A. B. F. är den enda centralorganisation, som planmässigt koncentrerat sig på anordnande av serieföreläsningar, och vilka tankar man än kan hysa angående möjligheterna att mera allmänt ersätta enkelföreläsningar med serier, måste det likväl anses vara av stor betydelse, att strävanden mot en fördjupning av föreläsningverksamheten fått så kraftigt stöd av en organisation med A. B. F:s vidsträckta förbindelser, ett erkännande, som kan givas utan att man därför vill förringa de insatser, som på detta område gjorts och alljämt göras av de egentliga föreläsningssällskaperna.

Huru än den blivande allmänna regleringen av statens förhållande till det fria och frivilliga folkbildningsarbetet kommer att utfalla, tillstyrker överstyrelsen, att Arbetarnes Bildningsförbund av riksdagen beviljas å tilläggsstat för år 1921 ett anslag å 12,000 kr. samt å extra stat för år 1922 likaledes ett anslag å 12,000 kr.

Om staten ej träder hjälpande och stödjande emellan snarast möjligt torde förbundet med hänsyn till dess hårt angripna ekonomi nämligen ha mycket små möjligheter att kunna i samma omfattning och med samma initiativkraft som hittills fullfölja sin för hela vårt folkbildningsarbete betydelsefulla verksamhet.

Från kvinnoklubbarnas arbetsfält.

Från Huskvarna.

Söndagen den 28 sistlidne november hade klubben här besök av Jönköpingsklubben, som inbjudits till ett kamratmöte.

Mötet inleddes med sång och hälsningstal, varefter man gjorde nödig rättvisa åt kaffebordet. Efter detta övergick man till det egentliga programmet, som bl. a. upptog diskussion över frågan om ett eller flera arbetarekvinnornas ålderdomshem. Diskussionen blev synnerligen livlig trots att man var tämligen ense om att uppslaget i frågan, vilket som bekant kommit från Blekinge, icke var att reflektera på. Man ansåg nämligen och uttalade sig också i denna riktning, att försörjningen för ålderstigna gamla inom arbetareklassen borde ordnas genom folkpensioneringens utbyggande. Skulle hem för arbetareklassens kvinnor skapas, borde det bli vilohem, där uttröttade arbetarekvinnor kunde få en eller annan månads vila.

På mötet förekom även solosång och uppläsning. H—a.

Från Munkfors.

Munkfors soc.-dem. kvinnoklubb höll sitt årsmöte måndagen den 17 jan. i Munkfors ordenshus.

Sedan mötet öppnats med sång föredrogs styrelse- och revisionsberättelserna.

Av revisionsberättelsen framgick, att utgifter och inkomster balanserat på en summa av kr. 1,029:67 med en behållning till 1921 av kr. 278:20, varav anslogs till Folkets husföreningen 100 kr.

Under året har hållits 9 styrelse-, 7 ordinarie och 3 extra möten. Två friluftsfester, den ena med föredrag av fru Anna Norsell från Karlstad samt ett samkväm gemensamt med arbetarekommunen och S. D. U. K. på platsen. Vi ha även haft förmånen åhöra ett instruktivt föredrag av fru Agda Östlund, som vi hoppas var oss till god hjälp.

Vi ha under året även besökt ålderdomshemmet och bjudit på kaffe. Klubben har även deltagit i hyllningen på Brantings 60-årsdag.

I Värmlands Folkblad har klubben tecknat och inbetalt 7 st. aktier samt 50 kr. till arbetarkommunens valfond. Medlemsantalet var vid årets början 48 och vid dess slut 47.

En fråga hade uppställts till diskussion på årsmötet: "Vari består en rätt kamratanda?" Diskussionen resulterade i att vi mer borde sätta oss in i varandras tankar och ställning, bistå varandra med råd och bättre förstå varandra, så skulle en god kamratanda bli rådande.

Till styrelse för innevarande år valdes: Emma Förmell, ordf., Anna Skoglund, kassör, Maria Lundell, sekr., Jenny Setterkvist, vice ordf., Mina Olsson, v. sekr., och Elin Byström, korresp. sekr.

Till kommissionärer för Morgonbris utsågos Signe Karlkvist och Emma Fryklind.

En programkommitté tillsattes, och valdes Lovisa Lundström, Emma Fryklind och Signe Karlkvist.

På grund av ekonomiska skäl kunde vi ej sända någon deltagare till instruktionskursen i Stockholm i februari, så gärna vi än velat och behövt detsamma. Vi hoppas på bättre lycka nästa gång.

Klubben beslöt ansluta sig till Sverges soc.-dem. kvinnoförbund. En ny medlem inröstades under mötet.

Det festligt dukade bordet samt sång och uppläsning förhöjde den i allo trevliga stämningen på vårt årsmöte.

Munkforsklubbens hälsning till alla klubbar och kamrater i hela landet genom

E. B—m, korr. sekr.

Brev från Falun.

Falu soc.-dem. kvinnoklubb höll tisdagen den 11 jan. sitt årsmöte, varvid styrelse- och revisionsberättelserna föredrogs och godkändes.

Till styrelse valdes fru Emma Andersson, ordf., Kerstin Ohlsson, kassör, och Thekla Carlsson, sekr. Övriga ledamöter blevo Hilma Hedström och fru Hilma Hilberg.

Därefter blev en stunds avbrott, då åt ett rikligt dukat kaffebord gjordes all heder och varvid en kamrat underhöll med musik. Men ännu återstod många frågor att behandla och beslutades, bland annat, andelsteckning i tidningen Dala-Demokraten, varefter mötet avslutades med sång.

Klubben har under året ingått i Sverges soc.-dem. kvinnoförbund, bildat en organisation av hembiträden i Falun och tagit en verksam del i valagitationen samt diskuterat tidens brännande frågor. Av tidningen Morgonbris har försålts 600 ex.

Med partihälsning

Falu soc.-dem. kvinnoklubb:

Gm sekr.

Från Karlstad.

Årsmöte hölls med Karlstads soc.-dem. kvinnoklubb onsdagen den 19 jan.

Års- och revisionsberättelserna godkändes och full och tacksam ansvarsfrihet beviljades den avgående styrelsen.

Klubben har under året haft tretton sammanträden samt ett kamratmöte och två offentliga möten. Föredrag ha hållits av fru Agda Östlund, herrar A. Norsell och Alb. Svensson.

I likhet med föregående år har genom konserter och fester insamlats pengar, som använts att bereda arbetarekvinnor en tids sommarvistelse på landet.

Vid höstens stadsfullmäktigeval deltog klubben med egen lista, upptagande endast kvinnliga kandidater.

Till styrelse för det kommande året valdes fröken Alma Svensson och fru Anna Backman (omvalda) samt fruarna Gerda Edén, Selma Hillerström och Hulda Flood (nyvalda).

Vid mötet beslöt att klubben skulle begära inträde i Nykterhetsvännernas representantförsamling samt valdes två ombud till

kvinnornas förbudskongress i Stockholm i febr. Även beslöts sända två deltagare till den av kvinnoförbundets styrelse anordnade studiekursen.

Vi få väl hoppas, att det är som nu tagit sin början, inte endast bär i sitt sköte full medborgarrätt åt Sveriges kvinnor, utan i och med detsamma även större politisk livaktighet och större intresse för kommunala och samhällsfrågor. Måtte också våra kvinnoklubbar växa sig starka och bli de bildningshårdar, som vi så väl behöva.

H—a.

Från Katrineholm.

Klubben här är ett bra stycke in på sitt andra arbetsår, men resultatet av det arbete, som är nedlagt för densamma, visar inga synliga frukter; dock få vi hoppas att det gjort någon nytta. Klubben har ett 40-tal medlemmar. Möten hållas en gång i månaden, då vi i flesta fall ha en diskussionsfråga på dagordningen.

På klubbens initiativ har personalen på Epidemijukhuset förstärkts, vilken på grund av det höga patientantalet var alldeles otillräcklig, men vi äro ganska blyga av oss och inte törs säga vår mening, så det blir inga vidare debatter. Vi ha några duktiga pojkar i ungdomsklubben, som brukar komma och hjälpa oss ibland. Klubben har en studiecirkel med 6 medlemmar, där vi läsa Strindberg. Den 21 november hade arbetarekommunen härstädes anordnat ett föredrag av fru Nelly Tyring från Göteborg. Klubben hade i samband med föredraget anordnat samkväm.

Det är här som på många andra platser stor liknöjdhet bland arbetareklassens kvinnor, men vi få hoppas på bättre tider, fastän det ser mörkt ut. Dock ha vi några intresserade medlemmar, som flitigt besöka mötena.

Den 8 jan. hade klubben anordnat en lyckad julgransfest, då medlemmarna med familjer deltog. Fstedeltagarna hälsades välkomna av klubbens ordförande. Småttingarna, som voro ett 100-tal, roade sig av hjärtans lust med lekar omkring en gran samt bjödös på kaffe och påsar med gott gratis. Vidare upptogs programmet sång, deklamation m. m. Festen avslöts kl. 12 e. m., då vi gingo envar till sitt, glada och belåtna med aftonen.

Vi få hoppas att vi på det nya året gå ljusare tider till mötes, då kvinnorna lära sig inse att sammanslutning är makt.

En hälsning till alla klubbar landet runt från Katrineholms soc.-dem. kvinnoklubb.

G. F. H. K.

allt i allom Bernhardina Bengtsson, för övrigt redan bekant från senaste kvinnokongressen, en sympatisk, präktig kvinna och avhållen av kvinnorna (litet egendomligt, eller hur!). Hon synes även ha funnit nåd för männens ögon, då hon innehar flera krävande platser inom kommunen, såsom ledamot i skolstyrelsen, fattigvårds- och barnvårdsman m. m.

Jag undrade om där blev mycket folk? "Ja, vi hoppas det." Och folk blev där, representanter från alla Blekinge kvinnoklubbar, enligt uppgift av en klubbkamrat omkring 70 deltagare. Och duktiga kvinnor, som inte voro rädda för att säga ut sin mening, som inte satte sitt ljus under en skäppa som det heter, utan lät det lysa.

Första egentliga frågan på den långa dagordningen var om bildandet av ett distrikt för Blekinge, varvid undertecknad redogjorde för distriktsverksamheten i Skåne.

Men förlåt! Det är inte min mening att referera mötet, det göra de nog själva, utan endast tala om mina intryck.

Goodtemplarlokalen var förhyrd och av klubbens medlemmar festligt smyckad med blommor och grönt, innan mötets början bjöds på gott kaffe med hembakat bröd. Efter mötets slut på kvällen var fest anordnad vartill även männen inbjöds. Vid denna fest visade det sig att klubben även hade förmågor på andra områden. En klubbkamrat, tillika med man och 2 barn utförde musiken på fiol, en annan kamrat, mor till 8 barn, anförde sången med 4 av sina småttingar, vilka sågo ut att vara mellan 5—12 år gamla. Modern själv sjöng även några nummer. Även förekom uppläsning av dikter.

Ja, mötet var allt igenom präglad av det bästa samförstånd mellan klubbarna "uteomkring", såväl som kamraterna inom klubben. Jag ber innan jag slutar få ställa en maning till kamraterna landet runt: Slutet är enigt samman. Verka och arbeta för upplysning bland kvinnorna. Stora fordringar komma att ställas på kvinnorna och vi måste rusta oss till att intaga de platser, som samhället har i beredskap, så att inte männen må kunna säga åt oss att vi inga kvinnor ha, som äro kvalificerade att föra fram! Inte stå vi kvinnor tillbaka för männen, men ännu fattas den säkerhet och det mod samt tron på oss själva, som männen i allmänhet äga.

Så vill jag instämma med de kvinnor, som vid sitt avsked på kvällen yttrade: Detta är en av de dagar, som aldrig glömmas, den är ett minne för livet.

Anna Linder.

Försäkra Ert **LIV****FOLKET**Fonder: 5.5 milj. kronor.
Försäkringar för 76 milj.**Brand-försäkra lösöre
och fastigheter
i
SAMARBETE**Fonder o. kap.: 1.3 milj. kr.
Försäkringssumma: 390 milj. kr.Adress: STOCKHOLM.
Ombud å större platser.

Livs-anden.

Av Abdon Furuhage.

Bejakelsen ropade till den unge Alibad.

— Gå ut på vägarna och torgen och förkunna om Livs-anden, som stigit upp ur urtidnatten och som vill fylla livet med en doft som av nyutslagna rosor. Förkunna för människan om hennes höga bestämmelse, om den strålande kraft som bor i henne och som ingen ond makt kan nedbryta.

Och Alibad svarade.

— Du röst som ropar till mig, jag älskar dig, ty ditt tal är hugnesamt och ger styrka. Men människorna dyrka Döds-anden och ringa eller intet skola de lyssna.

Då hörde Alibad Förnekelsen skratta och ropa ur töcknen.

— Sant talar du, o Alibad. Såväl Livs-anden som Döds-anden tillhöra mig. Bejakelsen äger intet i denna värld, ty här härskar jag. Livs-anden är min fiende och därför har jag bundit honom med grova kedjor, som endast en makt kan befria honom ifrån. Och människorna som tjäna mig piska honom dagligen och sarga honom till blods. Skulle du, o Alibad, förkunna för dem om Livs-anden skulle de hänskratta åt dig. Men vill du förkunna för dem om Döds-anden skola de villigt lyssna till dig och de skola kora dig med äretecken och upphöja dig till överstepräst bland avgudabilderna.

Då ropade åter Bejakelsen.

Ett resebrev.

Då jag den 13 nov. steg på tåget i Malmö för att resa till Karlshamn, att dagen därpå övervara ett kamratmöte, var det inte utan, att jag kände litet "båvan". Av manliga kamrater hade jag hört att folket där skulle vara liksom lite "revolutionärt".

Resor äro ju inte så trevliga, helst vid denna tid på året, då naturen är "mörk och dyster". Nåja, jag kom lyckligt fram och mottogs vid tåget av Karlshamns-klubbens

Fernqvists Kappaffär

33 Drottninggatan 33

n. b. och 1 tr. upp

Stort lager av in- och utländska nyheter

Damkappor, Dräkter och Kjolar

till billiga bestämda priser. Obs! Beställningar utföres till billiga priser.

— Jag besvär dig, o Alibad, lyssna icke till denna lömska tunga, som vill drypa gift i ditt blod och släcka elden i ditt hjärta. Visst är det sant det han säger, men under den sanningen döljer han en lögn. Ty Livs-anden bär icke endast Förnekelsens grova kedjor; han bär också en bild av den flammande solen. Och hörde du ej av Förnekelsens egen mun att en makt kan befria honom ur hans vanmakt.

Och Alibad svarade.

— Så uppenbara för mig denna makt! Så visa mig den rätta, den enda Livs-anden, att jag själv må döma vem av eder jag skall tro!

Och Bejakelsen ropade till Alibad.

— Du måste själv uppenbara denna makt för dig. Du måste själv söka den rätta och den enda Livs-anden.

Och Alibad svarade.

— Hur kunde du begära av mig att jag skulle förkunna om Livs-anden, när jag ännu icke känner honom och vet vem han är? Visserligen har jag förnummit hur hans solkraft genomströmmat mig och hur han visat mig den oförgångliga skönheten som brinner i skapelsens under. Men icke är väl detta nog? Jag måste också veta vem han är och vad han vill med oss.

Då ropade Förnekelsen.

— Du dåre, det skall du aldrig få veta!

Men Bejakelsen sade.

— Jag visste att du förnummit hans solkraft, att han för dig var helig och att du i vörndnad hört hans tal om det oförgångliga. Och därför att du vet att han finnes, ropade jag till dig, att du skulle förkunna detta för människorna, som endast känna Döds-anden.

Då ropade Förnekelsen.

— Han är bunden i kedjor! Han är i mitt våld! Han är ej så skön som du tror. Han är slagen med sår och med bölder som stinka av förruttnelse. Han ligger hållögd och stirrar ner i en avgrund av smärta. Han tror icke längre på en Gud. Han ligger och vrider sig i ångest, medan tusen och åter tusen hjul surra och rassla kring honom. Döds-anden kramar honom i segerrus. Människorna trampa på hans hjärta och intet är längre heligt.

Men Bejakelsen svarade.

— Det är du som gjort honom till detta. Det är din skuld att Livs-anden försmäktar av sår och hunger. Men när jag segrar skall Livs-anden stiga upp i skönhet och glädje och människorna i vörndnad träda inför honom med en hymn till den solkraft som brinner i honom och som — trots allt — aldrig helt kan släckas.

Då sade Alibad.

— Underlig är i sanning Livs-anden! Han har stigit upp ur de fördolda djupen, han har erövat jorden och när han legat slagen och blödandé har han ändå blickat upp mot solen och förlåtande sträckt sina händer mot männi-

BANKAKTIEBOLAGET NORDEN

Alla slag av bankaffärer — Högsta inlåningsränta

skorna. Jag vill priså honom. Jag vill komma honom närmare.

Och Alibad hörde åter Bejakelsen ropa.

— Gå ut på vägarna och torgen och förkunna om Livs-anden, som stigit upp ur urtidnatten och som vill fylla livet med en doft som av nyutslagna rosor. Förkunna för människan om hennes höga bestämelse, om den strålande kraft som bor i henne och som ingen ond makt kan nedbryta.

— — —

Och Alibad gick ut under morgonrodnaden.

En högaktuell broschyr utkommer om ett par dagar på Frihets förlag i Eskilstuna om Arbetarna och den industriella krisen (Eskilstuna-programmet) av Stefan Oljelund. Denna broschyr bör och kommer säkerligen att få den största spridning, då ingen arbetare, som vill följa med tidens krav, gärna kan undgå att skaffa sig och läsa broschyren, som är ett inlägg i en så aktuell fråga som den industriella krisen. Varje fackförening och verkstadsklubb bör därför genast rekvirera ett tillräckligt stort antal till spridning. Då priset satts så lågt som 10 öre, bör detta göra det möjligt att kunna sprida broschyren i verkliga massupplagor. Rekvirera därför genast från Frihets exp. i Eskilstuna.

I varje familj ett husapotek.

Lazarol och Lazarin
det bästa för yttre åkommor.

Dagligen hända små olyckor, som skär- eller brännsår, ett slag eller någon annan skada. Huru äro Ni rustade? Ha Ni något lämpligt medel att sköta om skadan med? Om ej, skaffa genast från en handlande en flaska *Lazarol* och en burk *Lazarin*. Dessa medel äro prövade i många millioner fall och befästa mer och mer sitt anseende såsom hemmets apotek.

Kvinnan motarbetar sitt eget bästa

när hon avråder mannen att teckna försäkring i **DE FÖRENADE** & sitt eget eller bägge makarnas liv. Premiärbefrielse vid sjukdom och olycksfall m. fl. förmåner.

Stockholms stads, Stockholms o. Uppsala läns soc.-dem. kvinnodistrikt. Adr.: Kassören Fru Ellen Cato, Solberga, *Huvudsta*.

Sthlms Allm. kvinnoklubb (soc.-dem.) avhåller ordinarie möte 4:de måndagen i varje månad kl. 8 e. m.
Obs. Lokal i D-salen, Folkets Hus.
Styrelsen.

Stockholms Allm. Kvinnoklubbs sångkör. Repetition torsdagar kl. 8 e. m. i Folkets Hus, rum J. Beställningar mottager fröken L. Jäderlund, Allm. tel. Kungsh. 20.54, Snudbyberg 3.

Stockholms södra kvinnoklubb (soc.-dem.) avhåller ordinarie sammanträde 1:sta onsdagen i varje månad kl. 8 e. m. i lokalen 3 tr. Södra Folkets Hus.
Ordf. fröken *Anna Svensson*, Grindsgatan 10, III, Stockholm.
Styrelsen.

Vasastadens soc.-dem. kvinnoklubb har ord. möte 1:sta måndagen och 3:dje tisdagen i varje månad kl. 7.30 e. m. & lokalen Upplandsg. 51, 1 tr. (Gustav Vasa-auto-maten). Uppbörd och inskrivning varje möte.
Styrelsen.

Kungsholms soc.-dem. kvinnoklubb avhåller ord. möte 3:dje onsdagen i varje månad kl. 8 e. m. S:t Eriksgatan 21.
Ordf. Hildegard Ström, Bergsgatan 27, 1 tr. ö. g.

Föreningen för Hembiträden i Stockholm avhåller möte 1:sta torsdagen i varje månad kl. 8.30 e. m. i Folkets Hus P-sal, 3:dje torsdagen i Folkets Hus C-sal.
Styrelsen.

Billesholms soc.-dem. kvinnoklubb håller ord. möte i Folkets Hus i Södra Vram 2:dra tisdagen i varje månad kl. 7 e. m.
Styrelsen.

Solna soc.-dem. kvinnoklubb håller möte 2:dra tisdagen i varje månad kl. 8 e. m. i Huvudsta Folkets Hus och 4:de onsdagen i varje månad kl. 8 e. m. i Hagalunds Folkets Hus.
Styrelsen.

Arvika soc.-dem. kvinnoklubb avhåller ordinarie möte 2:dra måndagen i månaden kl. 8 e. m. & Folkets Hus' C-sal.
Styrelsen.

Eskilstuna kvinnoklubb avhåller ordinarie möten 1:sta måndagen i varje månad kl. 7.30 e. m. i Folkets Hus, rum nr 4.
Styrelsen.

Spånga soc.-dem. kvinnoklubb avhåller ordinarie möte första torsdagen i varje månad kl. 8 e. m. i Folkets Hus.
Styrelsen.

Stockholm 1921. A.-B. Arbetarnes Tryckeri.